Content

અનુક્રમ

પૃષ્ઠ

પ્રકરણ : ૧. ભૂમિકા : પ્રાચીન ભારતીય કથાસાહિત્ય – વિહંગાવલોકન ૧થી ૨૩

○ પ્રાસ્તાવિક ○ પ્રાચીનતમ કથાનકો અને એનો સમયગાળો ○ એ કથાનકોનું સ્વરૂપ ○ કથાની ઉત્પત્તિ પાછળનો ચૈતસિક વ્યાપાર ○ લોકકથાનકો અને સાહિત્યિક પરંપરા ○ (૧) ધર્મલક્ષી પ્રાચીન ભારતીય કથાસાહિત્ય ○ (અ) વૈદિક પરંપરા (બ્રાહ્મણ / વૈદિક સ્રોત) ○ (આ) બૌદ્ધ પરંપરા (બૌદ્ધ સ્રોત) ○ (ઈ) જૈન પરંપરા (જૈન સ્રોત) ○ (૨) લોકરંજક પ્રાચીન ભારતીય કથાસાહિત્ય ○ પ્રાચીન ભારતીય કથાસાહિત્યની કથનરીતિ ○ દેશ–વિદેશના કથાસાહિત્યમાં જોવા મળતા સામ્ય પાછળ રહેલાં કારણો ○ પ્રાચીન ભારતીય કથાસાહિત્યનું અન્ય દેશોમાં સંચરણ ○ પ્રાચીન ભારતીય કથાસાહિત્યનો અનુગામી કથાસાહિત્યને મળેલો વારસો

પ્રકરણ : ૨. મધ્યકાલીન સાહિત્યસ્વરૂપો અને પદ્યવાર્તા ૨૪થી ૭૩

○ ભૂમિકા ○ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની કવનસામગ્રી ○ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપો ○ પદ્ય સ્વરૂપો ○ ઊર્મિમય પદ્ય સ્વરૂપો ○ (અ) ભાવાત્મક ઊર્મિમય પદ્ય સ્વરૂપો ○ (આ) કથનાત્મક ઊર્મિમય પદ્ય સ્વરૂપો ○ ૨.વર્ણનાત્મક કે કથનાત્મક પદ્ય સ્વરૂપો ○ (અ) ઐતિહાસિક, ચરિત્રાત્મક, પૌરાણિક પદ્યસ્વરૂપો ○ (આ) લૌકિક (લોકકથા) આધારિત પદ્ય સ્વરૂપ : પદ્યવાર્તા – અંતરંગ, બહિરંગ ○ (ઈ) જ્ઞાનાત્મક પદ્ય સ્વરૂપો ○ ગદ્ય સ્વરૂપો ○ પદ્યસ્વરૂપ અને ગદ્યસ્વરૂપ : સામાન્ય લક્ષણો

પ્રકરણ : ૩. પદ્યવાર્તા : મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં – એક દષ્ટિપાત ૭૪થી ૧૦૦

○ પદ્યવાર્તાનો આરંભ ○ પદ્યવાર્તા : શામળ પૂર્વે – શામળની સમકાલીન – શામળમાં – શામળ પછી ○ ૧. શામળ પૂર્વે પદ્યવાર્તા : ચૌદમી સદી, પંદરમી સદી, સોળમી સદી, સત્તરમી સદી ○ ૨. પદ્યવાર્તાકાર શામળ અને સમકાલીન પદ્યવાર્તા : અઢારમી સદી ○ ૩. શામળ પછીની પદ્યવાર્તા : ઓગણીસમી સદીનો પૂર્વાર્ધ ○ તારણો

પ્રકરણ : ૪. શામળ : પદ્યવાર્તાઓ તેમજ અન્ય કૃતિઓ ૧૦૧થી ૨૫૩

○ ભૂમિકા ○ સંક્ષિપ્ત જીવનસંદર્ભ ○ શામળની કૃતિઓનો રચનાકાળ અને ક્રમ ○ કૃતિ અંતર્ગત મળતા પુરાવા અને બહિર્ગત (બાહ્ય) પુરાવા. ○ એ સંદર્ભે શામળનો જીવનકાળ ○ શામળની કૃતિઓની સમીક્ષા ○

૧. પદ્યવાર્તાઓ ['નંદબત્રીસી' સિવાયની] : 'ચંદ્રચંદ્રાવતી', 'પદ્માવતી', 'મદનમોહના', ' સિંહાસનબત્રીસી', 'વેતાલપચીસી', ૦ શામળની પદ્યવાર્તાકાર તરીકેની લાક્ષણિકતાઓ ૦ (૨) શામળની અન્ય કૃતિઓની સમીક્ષા: 'રૂસ્તમનો સલોકો', 'રણછોડજીનો સલોકો', 'ઉદ્યમકર્મ સંવાદ', 'અંગદવિષ્ટિ', 'રાવણમંદોદરી સંવાદ', 'શિવપુરાણ' ૦ શામળની અન્ય કૃતિઓની લાક્ષણિકતાઓ ૦ નિષ્કર્ષ

પ્રકરણ : ૫. 'નંદબત્રીસી'ની પૂર્વપરંપરા અને શામળકૃત 'નંદબત્રીસી' નો સમીક્ષાત્મક અભ્યાસ ૨૫૪થી ૩૬૫

૦ ભૂમિકા : 'નંદબત્રીસી'ની પૂર્વપરંપરા ૦ (અ) પ્રથમ ભાગ સાથે સંબંધિત રૂપાંતરો : 'નંદપ્રબોધન', 'શીલસુંદરીકથા', 'રોહિણી આખ્યાનક', 'પોપટ' ૦ (આ) કથાના બીજા ભાગ સાથે સંબંધિત રૂપાંતરો : 'પરંતપ જાતક', 'વિશ્વાવસુ રાજાની કથા', 'ચાણક્યની કથા', 'લાલ પરી અને કેવડા પરી' ૦ સંસ્કૃતમાં રચાયેલી નંદબત્રીસીઓ : 'વૈરોચનમંત્રીની કથા', 'નંદનૃપ કથા', 'નંદોપાખ્યાન' ૦ 'નંદબત્રીસી' કથાનાં મૂળ ૦ શામળકૃત 'નંદબત્રીસી'નો સમીક્ષાત્મક અભ્યાસ ૦ પાઠ-ચર્ચા ૦ શામળકૃત 'નંદબત્રીસી'નો ગદ્યસારાંશ ૦ શામળકૃત 'નંદબત્રીસી'ની સ્વરૂપલક્ષી ચર્ચા (મંગલાચરણ, કથાપ્રયોજન, કથાઘટકો, કથનપ્રયુક્તિઓ, પાત્રચિત્રણ, પાત્રોચિત મનોભાવોનું નિરૂપણ, નીતિ-બોધ વચનો, સંવાદો, વર્ણન, તત્કાલીન સામાજિક સ્થિતિનું પ્રતિબિમ્બ, સંસ્કૃત શ્લોકો, રસનિરૂપણ, શીર્ષક; અલંકાર, છંદ, પ્રાસ ઇત્યાદિ; શામળની ભાષા, 'ફલશ્રુતિ.'

પ્રકરણ : ૬. 'નંદબત્રીસી' શામળની અને અન્ય સર્જકોની : તુલનાત્મક અભ્યાસ. ૩૬૬થી ૫૦૬

૦ ભૂમિકા – ગુજરાતીમાં રચાયેલી 'નંદબત્રીસી'ઓ : આધારસ્રોત. ૦ વિવિધ સર્જકોએ રચેલી 'નંદબત્રીસી'ની કેટલીક મહત્ત્વની વિગતો. [સર્જકો : નરપતિ, સિંઘકુલ, જસરાજ, વિમલકીર્તિ, અજ્ઞાત પદ્ય 'નંદબત્રીસી'કાર, અજ્ઞાત ગદ્ય 'નંદબત્રીસી'કાર, 'વાર્તા વીરોચંદ મોહતેરી'કાર, નિત્યસૌભાગ્ય] ૦ કથાપ્રયોજન ૦ આ આઠ સર્જકોની કૃતિઓ અને શામળની કૃતિનો સ્વરૂપકેન્દ્રી તુલનાત્મક અભ્યાસ : કેટલાક કૃતિઘટકોના સંદર્ભમાં ૦ ઘટનાઅંશો ૦ કથાઘટકો ૦ પાત્ર–ચિત્રણ ૦ મનોભાવનિરૂપણ ૦ ભાવસંવેદન–નિરૂપણ ૦ વર્ણન ૦ નીતિ–બોધ ૦ ધર્મોપદેશ ૦ તત્કાલીન સામાજિક સંદર્ભ ૦ રસ નિરૂપણ ૦ અન્ય

પ્રકરણ : ૭. સમાપન ૫૦૭થી ૫૧૧

૦ ઐતિહાસિક – તુલનાદર્શી અભ્યાસનો નિષ્કર્ષ

પરિશિષ્ટ ૧. શામળકૃત 'નંદબત્રીસી' : પાઠ ૫૧૨થી ૫૪૬

પરિશિષ્ટ ૨. સંદર્ભગ્રંથસૂચિ - bibliography **૫૪૭થી ૫૫૦**